

Na jaře letošního roku spatřila světlo světa zajímavá publikace vztahující se k regionálním dějinám severního Plzeňska. Římskokatolická farnost Manětín vydala *Poutníka svatojánského* někdejšího dlouholetého manětínského děkana Františka Wonky (1900–1967). Na půl druhé stovce stran Wonka provází imaginárního poutníka reáliemi města a jeho bohatou historií. Jedná se sice především o historický místopis barokního Manětína, jehož byl Wonka bezesporu na slovo vzatým znalcem, ovšem Wonkův výkladový průvodce nepostrádá ani aktuální postřehy: na několika místech se poměrně kriticky vyjadřuje k necitlivému přístupu vedení města a jeho obyvatel k památkám. Kritizuje zejména stavební rozvoj v okolí Vysoké cesty, realizovaný „*bez nejmenšího citu*“ (s. 78) a spojený s devastací památek, kritikou nešetří ani v případě dobových proměn tzv. škarpy, které dle jeho soudu „*uráží a celou škarpu hyzdí*“ (s. 85).

Celkově se ovšem jedná o publikaci navýsost historickou. Ve čtyřech kapitolách v ní Wonka postupně provází návštěvníka svatojánské poutě Manětínem, městem mariánským a městem dvou svatých Janů. Pouť začíná u kostela sv. Barbory vyzdobeného sochařem Josefem Herschlem či malířem Janem Petrem Brandlem. Líčí událost roku 1742, kdy ve zdejší studánce zázrakem neutonula Anežka Petrlíková z Vladměřic, popisuje krásu kostelních varhan či vypráví příběh o založení kaple sv. Matouše. Od kostela pak poutník pokračuje Vysokou cestou alejí 14 soch svatých a světic až do samotného města. Zde poutníkovi představuje především náměstí, tzv. škarpu, svažitý prostor s vysokou cihlovou zdí, její bohatou sochařskou výzdobu od J. Herschla a Štěpána Borovce, zejména pak morové sousoší Nejsvětější Trojice, sousoší Kolébka či sochy sv. Václava a sv. Floriána. Také kašny a hlavně výstavbu na škarpě nabízí pozornosti poutníka: tři barokní domy na severní straně škarpy či dominantu Manětína, barokní zámek Lažanských na její jižní straně. Poslední část poutníkovy cesty vede k děkanskému kostelu sv. Jan Křtitele, který se nachází na západní straně škarpy. Wonka líčí jeho interiér s bohatou výzdobou, příběh obrazu Panny Marie Loretánské, manětínského paladia, který ochránil město při požáru v roce 1712 a s nímž jsou spojeny i další zázraky. Nemůže opomenout ani hlavní kostelní oltář s Brandlovým obrazem Křest Pána Ježíše v Jordánu, Mistrovo veledílo z roku 1716.

Následuje doslov, který obsahuje především Wonkovy biografické údaje a v němž se autor vyznává z úcty a lásky ke sv. Janu Nepomuckému. Publikaci uzavírá slovníček málo známých pojmů, které se v ní vyskytují.

Knižka je především oslavou krásy Manětína, západočeského Kuksu, oslavou jeho památek zbožnosti a umění. Emeritní plzeňský biskup Mons. František Radkovský v předmluvě o dílku napsal: „*Je to rozkošná knížka! (...) A vábila mě tolik, že jsem ji musel celou přečíst a nemohl se od ní odtrhnout.*“ (s. 7) Běžný čtenář či návštěvník ji vzhledem k jejímu hutnému obsahu naráz přečíst nejspíš nesvede, ale to také není jejím účelem. Při návštěvách Manětína či při vzpomínkách na něj se k ní bude moci kdykoliv vrátet a znovu si připomínat jeho krásy přírodní i umělecké. Proto díky za ni a ať potěší a inspiruje co nejvíce zájemců o historii, umění a město Manětín!

Karel Řeháček